

Tunnustamine Leedus, Lätis või Poolas õigusabilepingute alusel

Kui elatise maksja elab Leedus, Lätis või Poolas (edaspidi välisriik), tuleb pöörduda Eestis esimese astme otsuse teinud kohtu poole ja esitada taotlus kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmisele pööramiseks vastavas välisriigis.

Õigusloome

Leedu, Läti ning Poola puhul käib kohtuotsuste tunnustamine järgnevate õigusabilepingute alusel:

- Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi õigusabi ja õigussuhete leping, alla kirjutatud Tallinnas 11.11.1992, mille leiate [siit](#) [1];
- Eesti Vabariigi ja Poola Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, töö- ning kriminaalasjades, alla kirjutatud Tallinnas 27.11.1998, mille leiate [siit](#) [2].

Leedu või Läti kohus võib kohtuotsuste tunnustamisest või täitmisest lubamisest keelduda kui:

- kui taotluse algatanud isik või kostja asjas ei võtnud protsessist osa selle tõttu, et talle või tema volinikule ei toimetatud õigeaegselt ja nõuetekohaselt kätte kohtukutset;
- kui selles samas õigusvaidluses samade poolte vahel välisriigi territooriumil oli juba varem langetatud jõustunud otsus või kui välisriigi asutus oli varem algatanud menetluse antud asjas;
- kui vastavalt õigusabilepingu sätetele või välisriigi seadusandluse (kui juhtumit ei ole õigusabilepingus arvestatud) kuulub asi antud välisriigi asutuste ainupädevusse ehk Eesti kohtul ei olnud pädevust asja arutada.

Poolas peab kohust kohtuotsuse tunnustama kui:

- Eesti seaduse järgi on otsus jõustunud ja tuleb täita; elatisrahaasjades tuleb täita ka jõustumata otsus, kui see on täidetav;
- otsuse teinud kohus oli õigusabilepingu kohaselt selleks pädev, kui olukorda ei ole õigusabilepingus reguleeritud, siis Poola siseriikliku seaduse järgi;
- poolel oli võimalus kaitsta oma õigusi, sest ta sai kohtukutse õigel ajal ja nõuetekohasel viisil kätte;
- samade poolte vahel toimivas protsessis ei ole Poola kohus teinud jõustunud otsust ja kui samade poolte vahel ei ole varem algatatud kohtumenetlust Poola kohtus;
- kolmanda riigi kohtuotsust samade poolte vahel ja samas asjas ei ole juba tunnustatud või täidetud Poola territooriumil;
- otsuse tegemisel kohaldatakse vastavalt õigusabilepingule seadust. Juhtudel, kui see ei ole õigusabilepingus reguleeritud, siis Poola siseriiklikku seadust.

[Millistele kohtuotsustele laieneb?](#)

Kuivõrd kõigi kolme riigi puhul on tegu Euroopa Liidu liikmesriikidega, rakenduvad õigusabilepingud ainult enne Eesti Euroopa Liiduga liitumist e. enne 01.05.2004 tehtud otsuste puhul.

Taotlemine

Peaksite pöörduma asjakohase taotlusega Eesti kohtu poole, kes on teinud esimese astme kohtuotsuse (st. maakohtu poole).

Taotluses tuleb näidata taotleja ja võlgniku isikuandmed ja aadress ning pangarekviisiidid, kuhu sisse nõutud rahasumma üle kanda. Rahvusvahelise ülekande puhul ei piisa tavapärasest arveldusarvenumbri ning konto omaniku nimest – palume pöörduda panga poole ning küsida antud välisriigist ülekande saamiseks / tegemiseks vajalikke andmeid (näiteks SWIFT ja IBAN koodid, panga juriidiline nimi ja aadress jne). Taotluse näidise leiata [siit](#) [3].

Taotlusele soovime lisada ka võlgnevuse kalkulatsioon. Võlgnevuse kalkulatsiooni näidise leiata [siit](#) [4].

Soovime endale jätta kõigest asjakohastest dokumentidest koopia!

Eesti kohus vormistab õigusabilepingute alusel järgnevad dokumendid ise:

- õigusabitaotlus välisriigi pädevale kohtule,
- tunnustatava kohtuotsuse kinnitatud koopia,
- tagaseljaotsuste puhul ametlik dokument, millest ilmneb, et kostjale oli õigel ajal ja nõuetekohases vormis kas või üks kord antud kätte kohtukutse,
- ametlik dokument otsuse jõustumise kohta, kui see ei tulene otsuse enda tekstist (Poola puhul elatisasjades tehtud jõustumata otsuse korral tuleb täidetavuse kinnitus lisada juhul, kui see ei järeldu otsusest endast),
- öiend otsuse täitmise kohta, kui seda on Eestis varem täidetud,
- eelnimetatud dokumentide (sh. ka Teie taotluse ning võlgnevuse kalkulatsiooni) tõestatud tõlked välisriigi ametlikku keelde.

Olles kokku kogunud ning pitseerinud vajalikud dokumendid edastab kohus dokumendid Justiitsministeeriumi Rahvusvahelise justiitskoostöö talitusele, kes edastab dokumendid omakorda välisriigi justiitsministeeriumi kaudu võlgniku elukohajärgsele kohtule.

Kui välisriigi kohus peaks lisaks eelnimetatutele vajama täiendavaid dokumente, siis ta taotleb neid justiitsministeeriumide vahendusel.

Mis edasi saab?

Kui välisriigi kohus on teinud tunnustamise või tunnustamata jätmise otsuse, edastatakse otsus samuti justiitsministeeriumide vahendusel Eesti kohtule, kes omakorda edastab selle Teieni.

Juhul kui on tegu tunnustamise otsusega, on üldjuhul määrusele lisatud ka täitemenetluse algatamise avalduse vorm ning pädevate kohtutäiturite nimekiri või muu asjakohane info. Tunnustatud kohtuotsuse täitmise korda reguleerib välisriigi seadus.

Juhime Teie tähelepanu ka asjaolule, et kohtuotsuse tunnustamine Leedus, Lätis ning Poolas õigusabilepingu alusel on aeganõudev protsess ning selleks võib kuluda aastaid. Kui Teil tekib pärast Eesti kohtule tunnustamise taotluse esitamist küsimusi, võite alati esitada kohtule järelepärimise, et teada saada kaugel asjaga ollakse. Vajadusel esitab kohus omakorda järelepärimise justiitsministeeriumite vahendusel küsimust lahendavale kohtule.

Lisainfo: telefoni teel 6 208 183, 6 208 186 ning 6 208 190, e-posti teel central.authority@ajjust.ee [5].

Allikas URL:

<https://v1.juristaitab.ee/et/maarused-ja-tunnustamine/tunnustamine-leedus-latis-voi-poolas-oigusabilepingute-alusel>

Lingid:

[1] <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13099214&replstring=33>

[2] <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=79090&replstring=33>

[3] <https://v1.juristaitab.ee/sites/www.juristaitab.ee/files/elfinder/failid/768.doc>

[4] <https://v1.juristaitab.ee/sites/www.juristaitab.ee/files/elfinder/failid/758.doc>

[5] <http://www.juristaitab.ee/#>